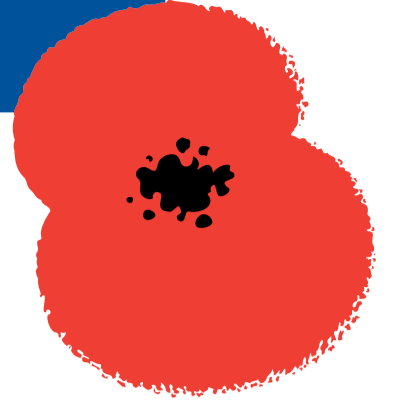

WE WILL REMEMBER THEM

THE ROYAL BRITISH
LEGION

Y Pabi

Mae'r pabi'n symbol cyfarwydd y mae llawer ohonom yn ei wisgo bob blwyddyn. Un o'r ychydig bethau a oroesodd ar feysydd y frwydr yng Ngogledd Ffrainc yn ystod y Rhyfel Byd Cyntaf oedd y pabi. Roedd ei wydnwch lliwgar siriol yn wyneb y fath erchyllter yn dod â gobaith a chysur i'r milwyr. Yn dilyn y Rhyfel, gwerthwyd pabiau papur i helpu milwyr a anafwyd a'u teuluoedd. Y Llang Brydeinig Frenhinol sy'n gwarchod Coffadwriaeth yn genedlaethol erbyn hyn a'r Llang a sefydlodd Ddydd y Cofio am y tro cyntaf ym 1921. Heddiw, mae'r Llang yn cynhyrchu ac yn dosbarthu mwy na 36 miliwn o babiau bob blwyddyn. Mae'r arian sy'n cael ei godi drwy werthu'r pabi yn dal yn cael ei ddefnyddio i ofalu am gyn-filwyr o bob oedran a'u teuluoedd.

Cofebion

Mae cofebion rhyfel i'w cael mewn trefi a phentrefi ledled y DU. Cafodd llawer eu codi i gofio'r dynion a fu'n ymladd yn y Rhyfel Byd Cyntaf (1914–1918) ac ychwanegwyd atynt ar ddiwedd yr Ail Ryfel Byd (1939–1945). Codwyd cofebion rhyfel fel arfer gan y cymunedau lle'r oedd y dynion a laddwyd yn byw ac yn gweithio. Eu diben oedd bod yn symbol parhaol i atgoffa pobl o aberth y dynion a'r golled i'r gymdeithas.

Mae'r Ardd Goed Gofio Genedlaethol yn Swydd Stafford yn un o brif ganolfannau Coffadwriaeth y DU. Mae'r safle'n cynnwys sawl math o gofebion i'r rhai oedd yn gysylltiedig â rhyfel neu yr effeithiodd rhyfel arnynt, gan gynnwys Cofeb y Lluoedd Arfog. Ar furiau Gofeb hon ceir enwau dynion a merched y Lluoedd Arfog Prydeinig

a laddwyd wrth ymladd dros eu gwlad, ers 1945.

Diwrnod y Cadoediad

Daeth y Rhyfel Byd Cyntaf i ben yn swyddogol ar yr unfed awr ar ddeg, ar yr unfed diwrnod ar ddeg ar yr unfed mis ar ddeg, 1918 – Diwrnod y Cadoediad. Dechreuodd yr arfer o gadw Dau Funud o Ddistawrwydd ar ben-blwydd Diwrnod y Cadoediad ym 1919 gan y rhai nad oeddynt eisiau anghofio am y millynau a gafodd eu lladd, eu niweidio ac a ddiroddedfodd. Heddiw mae milynau o bobl yn rhoi'r gorau i'r hyn y maen nhw'n ei wneud a chadw Dau Funud o Dawelwch am 11 o'r gloch y bore ar 11eg Tachwedd bob blwyddyn i gofio am y rhai a ddiroddedfodd ym mhob rhyfel.

1 Pabiau'n tyfu yng nghaeau Fflandrys, Gwlad Belg

2 EUB Tywysog William, Dug Caergrawnt, yn gosod torch yng Ngwersyll Bastion, y prif ganolfan filitaraidd yn Affganistan, er cof am bawb a gollodd eu bywydau yn y gwrthdaro cyfredol

3 Mae cofio i bawb

4 Hen filwyr D-Day yn ymweld â thraethau Normandi

5 Cofeb y Lluoedd Arfog yn y Goedfa Goffa Genedlaethol yn Swydd Stafford

In Flanders Fields

**In Flanders fields the poppies blow
Between the crosses, row on row,
That mark our place; and in the sky
The larks, still bravely singing, fly
Scarce heard amid the guns below.**

**We are the Dead. Short days ago
We lived, felt dawn, saw sunset glow,
Loved and were loved, and now we lie
In Flanders fields.**

**Take up our quarrel with the foe:
To you from failing hands we throw
The torch; be yours to hold it high.
If ye break faith with us who die
We shall not sleep, though poppies grow
In Flanders fields.**

Lt Col John McCrae (1872–1918)